

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A nagyváradai csendőrtovábbképző és altiszti iskola zárvizsgálója.

Irta: Soltész Imre csendőrfőhadnagy.

A csendőrlegénység eddigi kiképzése a csendőrkerületknél történt, hol a próbacsendőröket tiszti felügyelet mellett altisztek, az altisztjelölteket pedig egy — oktató — főtiszt és négy altiszt képezték ki.

A próbacsendőrök mintegy négy, az altisztjelöltek pedig mintegy hat hónapig állottak kiképzés alatt.

Ezen kiképzésnek az volt a hátránya, hogy a hány kerület, annyiféleképen történt az oktatás is és az oktató alantos tisztén kívül, csupán altisztek tanítottak, kik már képzettségüknel fogva sem voltak alkalmasak arra, hogy a szakismereteken kívül általános ismeretekre is tanítsák a legénységet; a közbiztonsági szolgálat tulajdonképeni ellátói és legfontosabb tényezői, a járőrvezetők pedig egyáltalában nem részesültek külön kiképzésben s így ezek csupán az örsön szerzett tapasztalataikra voltak utalva.

Ezen eddigi kiképzési rendszer a mai kor követelményeinek többé nem felel meg s ezen változtatás ujonnan létesült nagyváradai csendőr-továbbképző és altiszti iskola, a mely külön szakszerű oktatásban részesíti elsősorban a járőrvezetőket, a kik megszerezvén az ismereteket és az általános műveltséget, hivatva lesznek a lakosság eddigi rokonszenvét fejleszteni s így a közbiztonsági szolgálat terén az eddigieknel is nagyobb eredményeket felmutatni. Egy helyen történvén az oktatás, az egyöntetűvé is lesz.

A továbbképző iskola tanárai kizárólag tapasztalt főtisztek lévén, ezek a legmesszebbmenő és a legalaposabb általános és szaktudást nyújtják a legénységnek.

A tanfolyam négy és fél hónapig tart s ezen idő alatt az általános ismeretekhez szükséges földrajz, történelem, physika, alkotmánytan, mértan, nyelvtan, számtan, egészségtanon kívül még a katonai törvények és szabályok általában, továbbá a polgári büntető törvények a büntettekről, vétségekről, valamint az összes kibágásokról elő lesz adva.

Strassenoff, Voigt, Kecskeméty furfangjai, a pokolgép és cyanali-merénylők tettei eléggé bizonyítják a nyomozást önállóan vezető járőrvezetők alapos kiképzésének

szükségességét. Ezen okból a tanítási segédeszközök közé felvétellett a dactyloscopia, a fényképezés, a lábnyombiztosítás, az országban előfordult nevezetesebb bűnesetek nyomozásánál szerzett tapasztalatok leírása, a jeles criminalisták írott munkái. A szemléltető oktatást elő fogja mozdítani egy létesítendő bűnügyi muzeum s a járőrvezetők gyors írásbeli feljegyzéseit lehetővé fogja tenni a gyorsírást tanítása.

A szellemi foglalkozás mellett frissítőleg és edzőleg hatnak a naponkénti katonai gyakorlatok s a lövésben való képességet fejlesztik az iskola e célra berendezett gyutacselőterén végzett gyakorlatok.

A jelenlegi próbaév alatt Nagyváradon 120 csendőrt nemes *Várady Ede* alezredes parancsnoksága alatt hét főtiszt-tanár képezett ki.

Az első négy és fél hónapig tartott tanfolyam záróvizsgálója e hó 3-án lett megtartva. A vizgabizottság elnöke *Ziegler Károly* cs. és kir. vezérőrnagy, csendőrségi felügyelő volt, bizottsági tagokként *Oláh Ödön* alezredes a belügyministerium, *Körner Károly* őrnagy a honvédelmi ministerium csendőrségi osztályának vezetői szerepeltek.

A vizga várakozáson felüli szép sikerrel végződött s ezáltal a tanfolyam létjogosultsága beigazolást nyert s az iskola véglegesítésének kezdeményezésére alapul szolgált.

Tábornok felügyelő ur szavaival élve «az elért szép eredmény mindenesetre az iskolaparancsnok és a tanári kar érdeme». A parancsnok jóakarattal, nemes szível, de a mellett vasszigorral vezette a tanfolyamot s a csendőr-hallgatók és a tanári karba öntött ambícióval sikerült az iskola jövőjét biztosítani.

A tanári kar pedig legjobb tudásával és odaadó törekvésével oldotta meg feladatát.

Az első továbbképző tanfolyam befejeztével ismét egy újabb 120 főből álló hason tanfolyam kezd meg működését, majd 2—3 ilyen tanfolyam után egy-egy altiszti iskola létesül, hol a csendőr-altisztek magasfoku szakképzettséget szerezve, hivatva lesznek az intézmény hírnevét és tekintélyét növelni.

A járőrvezetők a tanfolyam elvégzése után, a mint az felsőbb helyen tervbe vétetett, kitüntetésképen örsvezetői, az altiszt-jelöltek pedig őrmesteri czimet és rendfokozatot nyernek.

STOWASSER JÁNOS császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a **Ludovika Akadémia** házi hangszerkészítője, az **Oroska** és a szabadalmazott **Rákóczi tárogató** feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. **Harmonikák** erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása ólason eszközölteinek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.**

A véglegesítés után az iskola a próbaszolgálatban lévő csendőrök és tisztjelöltek kiképzésének tervbe vett bevonásával szélesebb alapokra lesz fektetve s célja lesz annyi csendőrt, járőrvezetőt, altisztet és tisztjelöltet nevelni az intézménynek, a mennyire épen szükség van.

A jelenlegi ideiglenes elhelyezés a belügyministerium és Nagyvárad város áldozatkészségéből öt pavillonszerű épületben van elhelyezve.

A honvédelmi kormányzat messze kiható erkölcsi támogatása és a m. kir. belügyi kormányzat rendkívüli — kizárólag az ország lakosságának érdekeit szolgáló — áldozatkészsége s *hindi Szabó László* belügyministeri tanácsos fenkölt gondolkozása remélhetővé teszi, hogy a mai ideiglenes elhelyezést a közel jövőben egy impozáns palota fogja felváltani, hogy annak falai között nevelbessék a közbiztonság testben és lélekben egyaránt megbízható fenntartóit.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Pihenőn.

Irta: H. Gy.

Éjjel van. Zord, borús, fagyos téli éjszaka. Már két hete tart a kemény fagy, a mely tegnap óta szinte tűrhetetlenné vált s az esős éjszakai szél még fokozza az amúgy is dermesztő hideget.

Kihaltak látszik az egész vidék; még kutyaugatást sem hallani.

Két alak közeledik a falucska felé meglehetősen gyors lépésekben. A mint közelebb érnek, meg lehet őket ismerni. Két csendőr.

Nem is lehet más, mert utas ilyenkor ki nem mer mozdulni a fűtött szobából, csak a csendőr az, a ki minden időben talpon van.

Elérték az első bázat s megállanak.

— No pajtás — szól a marczonább — itt volnánk!

— Itt ám — válaszol a másik.

— Körülnézünk egy kicsit — s megindulnak.

Már a fél falut bejárják s senkivel sem találkozhatnak. Csak itt-ott vakkantja el magát egy-egy komondor, de az sem mer előbujni vaczkából, hanem szűkülve összébb buzsa magát, mitsen törődve azzal, hogy valaki a ház táján jár.

— Mégis csak haszontalan alak ez a Sipos — szól a járőrvezető, — immár harmadszor történik meg, hogy nem találom künn; mindjárt segíték a baján!

Befordulnak egy udvarra s előszólítják az éjjeli őrt, a ki — mentegődözven a »kutyának való idővel« — jelenti, hogy csak egy negyed órára tért be melegedni, mert az egész községben mindenki nyugszik s semmi ujság nincs.

— Nincs ám — felel a járőrvezető — csak az, hogy maga már megint aludt. Fel lesz jelentve! — Gyerünk!

Végig járják a község többi utcáját, kísérve a didergő éjjeli őrtől, a ki folyton mentegeti magát.

— Lehetetlen — csendőr úr — ebben az istentelen

hidegben künn lenni, úgy is felesleges, mert ilyenkor még a gonosz is elbujik.

— Majd elintézzük — válaszol kurtán a járőrvezető s azzal a községbázán levő pihenő felé tart.

Pihenő? No igen! Egy szoba, a mely csak akkor van fűtve, ha ott tartózkodik a járőr. Egész butorzata két szalmalócza, egy rozoga asztal s két faszék. Még szerencse, hogy a pléhkályha hamar adja a meleget, mert különben megvenné a szegény járőrt az isten hidege.

Pár percz mulva kellemes meleg van s csak az a kár, hogy ajtót ablakot kell nyitni, mert a kályha füstöl s a szobának sem árt, ha egy kis friss levegőt kap. No, de ennek is vége szakad. Beteszik az ajtót, ablakot, utóbbit egy türölközővel elfüggönyözve s kibontakoznak a köpenyből.

A járőrvezető, hatalmas erős alak, viharvert arczeval; látszik rajta, hogy kemény, edzett ember, a ki már nem egy ilyen telet szenvedett át a csendőrségnél.

Társas sokkal gyengébb, kisebb; még egész fiatal leányke, szelid kék szemekkel, bajusza meg alig látszik. Didereg minden tagja. Nem szól semmit, csak fazékonyan bujik a kályha mellé s nézi társát, a ki mitsem törődve a kiállott fátalmakkal, füttyörészve keresi elő a szalonnát és kenyeret, kiteríti az asztalra s siet nyársat vágni, lévén a szalonna csak akkor jó, ha nyárson sült s a piritós kenyérből méltó társa akad.

— No, mi az öcsém? — szól társához — csak nincs valami bajod? Nem szalad ám el a kályha, ha nem is támogatod!

— Nincs bajom — válaszol csendesen a kérdezett — csak nagyon fázom, reszket minden tagom a hidegtől! Borzasztó idő. még nem volt alkalmam megszokni!

— Ne törődjél vele, lesz az még rosszabbul is! — kelj fel s járkálj egy keveset, mindjárt jobb lesz. Rakj a tűzre, míg elkészitem a harapni valót. Előbb jó meleg legyen, majd aztán mindjárt megsül a vacsora.

— Inkább lefeküdnék — válaszol társa — nagyon összetörött az út.

— Még az kellene csak — tegnap este hét órakor vacsoráztunk s most már éjjeli egy óra van. Kell valamit harapni, mert ilyen hidegben legjobb az erőteljes táplálkozás, különben idő előtt kidől az ember! Bizd csak rám, tudom én már annak a módját. Fogadj csak szépen szót, meglásd egy óra mulva, milyen jól fogunk aludni. Hogy addig is kiverjem szemedből az álmat, majd elmondok egy esetet, a mely ezelőtt három évvel történt ebben a községben.

Nem hetedhét országra szóló büntény, hanem csak olyan szegény ember által elkövetett csalafintaság, a miből senkinek kára nem származott, de elég tanulságos arra, hogy a falusi szegény ember hogyan akar segíteni a baján, a mikor már nagyon szorul a kapeza.

— No de kész a szalonna; fogd az egyik nyársat, vigyázz, hogy pörnye ne csapja meg, a kenyeret se égesd meg s vigyázz, hogy szépen piruljon, mire megsül, elmesélem a történetet.

— Tudod — folytatja — a Salamonnak csak ezelőtt egy esztendővel virradt fel a napja, a mióta felesége 2000 forintot örökölt; még három éve nagyon szegény, nagy családú szatócs volt, a ki épen csak hogy meg tudott élni abból a pár garasból, a mit bundapálinkából, sóból, cukorból, meg a rőfös kereskedéséből bevett. Szegény ember volt, de tisztességesen élt s az egész falu szerette már csak azért is, mert akármily

A legjobb órák,

legszelebbi órák, egyszerűen a legdrágább, egy kézpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

mindoránál Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Az első felvonásból. — Mária Terézia (Jászai Mari), Ferencz császár (Póthos), Wilhelmina (Cs. Alszegi Irma).

A második felvonásból. — Magyar urak a pozsonyi diétán.

A «Nagyasszony» előadása a Nemzeti Színházban.

nyomorúságosan ment is az üzlet, a jó kedve azonban hagyta el s mindenkinek tudott valami tréfát mondani, a min oly jóízűen el lehet mulatni. Hiába a jó Isten nagyon bölcsen úgy rendelkezett, hogy a szegény embernek csékélysegeken is nagy öröme teljék.

— Őcsém el ne éged azt a szalonnát, mert akkor magadnak kell megenni!

— Úgy volt, hogy három éve szegény Salamon háza teteje leégett; biztosítva nem lévén, nem kapott kártérítést, a mi bizony ilyen szegény háznál annal nagyobb baj volt, mert nem volt miből más tetőt csinálni.

Még szerencse, hogy a szegény emberek el nem hagyják egymást a bajban. Az egész falu összehajtott s két hét múlva új zeppal volt fedve Salamon házikója, de 100 forint adósságot kellett neki csinálni, a mi nagy összeg az ily szegény portán.

Árukban tartozott Salamon 100 forintot s a nagykereskedő el akarta árvereztetni a házát. Hiába volt minden kérése, nem használt semmit. A kétségbeesés aztán igaztalan utra hajtotta az eddig tisztességes Salamont.

Ép ilyen zimankós, száraz téli nap volt, a mikor Salamon egy reggel korán beállit az örege s elpanaszolja, hogy betörők jártak nála az éjjel, kifosztották az üzletét s a pénztárában volt 13 forintját is elvitték.

Jajgatott, airt szegény s összetett kezekkel kért bennünket, hogy siessünk elfogni a tolvajokat, mert ő és családja most már elmehetnek koldulni.

Felszereltünk az őrmester úrral s két óra múlva már a helyszínén voltunk.

Salamon eladta, hogy az utcaajtót valahogyan kinyitották, betörték az üvegajtó egyik tábláját s aztán elvitték, a mit találtak.

Nem hiába öreg tapasztalt altiszt az őrsparancsnokunk, de egy-kettőre tisztán látott.

Őrmesterünk megnézte mind a két ajtót. A külsőn semmi nyoma az erőszakos felnyitásnak, a kulcs belülről a zárban volt, az egyik üvegablak betörve oly módon, mintha bottal lett volna beverve, csak hogy belülről, mert az üvegcserepek nem a boltban, hanem a két ajtó között foküdtek. A boltban semmi különleges rendtelenség; a rőfös áruk nagy része hiányzott s a pénzeszközök üresen, nyitva állott.

— Ejnye őcsém, jobban vigyázz arra a szalonnára, mindjárt jó lesz. Ne csepegtesd azt a drága finom zsirt a parázsa!

— Még nagyon keveset beszélt őrmesterünk eddig, de most kérdést-kérdésre halmozott s a szegény Salamon annyira zavarba jutott, hogy azt se tudta már fő-e, vagy leány.

Végre megszűnt az őrmester úr s hátraivta a lakószobába, a honnan mindenkit kiküldött.

Itt a következőket mondotta Salamonnak:

— Nézze Salamon bácsi! Nagyon furcsán törték be magához. A külső boltajtón semmi nyoma a feszítésnek, hanem egészen úgy néz ki, mintha kulccsal belülről nyitották volna ki, aztán az ablakot is csak belülről verték ki, mert a cserepek a két ajtó közé estek. Az ablak betörése olyan zajt csapathatott, hogy magának feltétlenül meg kellett volna azt hallania; hiszen öreg ember nem alszik olyan mélyen, mint a fiatal. A mint maga is az előbb mondogta, tegnap este hirt nem ivott, tehát lehetetlen, hogy mélyen aludt volna. De különben is holnaputánra ki van tűzve boltjára az árverés

s így nagyon furcsa, hogy éppen most törték be magánál?

Szegény Salamon kinjában izzadt is, fázott is egyszerre, kiverte a veríték és mégis didergett. Szólni akart, de nem tudott!

Megsajnáltam szegényt nagyon, mert most már én is tisztán láttam a turpiesságot, a mit az öreg nagyon is ügyetlenül csinált.

Egész megtörtén mondogta el aztán Salamon, hogy a bírányzó portékát — megmentendő az elárvereztetéstől — ő maga rejtette el a szalmakazalba, a honnan hiány nélkül előhozta.

— No őcsém, megsült a szalonna, fulatozhatunk. Hát aztán később mi történt Salamonnal? — kérdezte a fiatalabb csendőr.

— Mi történt vele? Majd elfelejtettem megmondani. A mikor őrmesterünk megtudta, hogy csak 100 forint-ról van szó, nem habozott sokáig, hanem berendelte magához Salamont s délután átadta neki a pénzt, hogy fizesse ki tartozását. Nem tartott bele 1/4 év, Salamon már visszaadta.

Ilyen a mi őrmesterünk! Kemény legény, de helyén van a szive.

Egy biztosítási család kinyomozása.

Irta: Rák.

Évekkel ezelőtt a kies Erdélynek egyik vidékén a lakosság nagy része különös módját találta ki annak, hogy veszendőbe menő gazdaságát megmentse. Ugyanis a nagy adóssággal terhelt gazdasági épületeket magas árra behiztosította és aztán felgyújtotta.

Nap-nap mellett tűz volt a falvakban. Az egymástól meglehetősen távoltságban épült házak lakosai tisztában voltak a tűz keletkezésének okairól és annyira elom-pultak már az eféle események iránt, hogy egy-egy megújuló tűzvész nem hozta ki őket nyugalomból.

Minden tűzvész után, leggyakrabban már a vesztély közepette, megjelent a csendőrség, hogy helyszíni szemlét tartson és az eredményt bejelentse. Minden ily feljelentésnél kifejezés adatott annak, hogy minden valószínűség szerint biztosítási csalásról van szó és hogy a gyújtogatások haszonleséshől származnak.

Az illetékes bíróság kötelességszerűen utána járt a dolognak, megejtette minden egyes alkalommal a vizsgálatot, de elegendő bizonyítékok hiányában irattárban maradt a végzés.

Ezalatt vigan égett; hol itt, hol amott.

Az altisztai vizsga sikeres letétele után P. J. címzetes őrsvezető az u. i. őrsre őrsparancsnoknak lett kinevezve. Körletébe tartozott az a vidék, hol leggyakrabban volt tűzvész és hol a legtöbb tüzeset előfordult.

A fentnevezett őrsvezető a körletébe tartozó vidéket, annak lakosait és viszonyait igyekezett mielőbb kiismerni; igyekezett továbbá megnyerni a szükséges bizalmi embereket; közben minduntalan fáradságtalanul vezetve, tanítgatva a neki alárendelt fiatal csendőröket, kiknek szorgalma, kötelességtudása és kitartása által kitünő példát szolgált.

A megköszöndött munkásság és a jó vezetés meghozta rövid időn belül gyümölcsét. Herényen folytak a kutatások és az észszerűen gyűjtött bizonyítékok hal-maza alapján egyes gyanúsított személyek vizsgálati fogságba jutottak és végre többeket el is ítéltettek.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárba.

Készült Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A negyedik felvonásból. — Mária Antónia (Várady Piroska) búcsuja Páriába menetele előtt.

A «Nagyasszony» előadása a Nemzeti Színházban.

Erre egy kissé megbökkentek az emberek. A tüzesetek ritkábban fordultak ugyan elő, de még mindig akadtak elegendően, kik meg-megkoczkáztatták feltűzni a vere kakaát házuk tetőjére.

Ezalatt P. J. őrsvezető folytonosan azon fáradozott, hogy személyi és helyismereteit gyarapítsa és azonkívül magának szolgálatkész egyéneket szerezzen.

A szerzett ismeretek segítségével igyekezett kitudni azon kibirtokosok és zsellérek neveit, kik el voltak adósodva és kis házukat magas árba biztosították a kikeről feltehető volt, hogy tulajdonukat szintén felgyújthatják; bizalmi embereivel azt is kinyomozta, hogy kikkel voltak ezeket szoros barátságban. Midőn mindezt feljegyezte, P. J. őrsvezető önmagának és csendőreinek úgy írta elő az őrjáratot, hogy a nyilvántartott kibirtokosok házatáját az új folyamán többször leportyázzák. A csendőrök ezenkívül azt a határozott parancsot kapták, hogy mihelyt az előirt őrjáraton kívül tüzet vesznek észre, a legrövidebb uton siessenek oda.

Egy esős szombati éjszakán P. J. szolgálattal küldte K. ezimedes őrsvezetőt és J. csendőrt azzal, hogy az egyik gyanúsított kibirtokosnak házikója körül 12 és 2 óra között tartózkodjék, önmagának pedig ellenőrző szolgálattal irt elő és szintén leszállást tartott.

A járőrnek meglehetősen távolságban kellett egymástól lenni, hogy a völgyben fekvő házikónak komondorja észre ne vegye és el ne árulja őket.

Egy óra tájban hirtelen lángoszlop szállt föl a házikó mellett épült facsürből és nemsokára az egész fualkotmány lángban állott.

A háznak lakói teljesen felöltözve rohantak a szabadba és össze-vissza kiáltoztak, a nélkül azonban, hogy komolyan igyekeztek volna valamit is megmenteni. A birtokukban lévő egyetlen tehén a lakókkal majdnem ugyanazon időben jutott a szabadba.

A két leszállást tartó járőr a tüzvész helyére sietett, de nem segíthettek, mivel víz nem volt seholsem és a szalmával fedett ház és annak kis melléképületei már lángban állottak.

Mikor a tulajdonosok a hirtelen előbukkant csendőröket meglátták, szívzuggató jajgatásba kezdtek és minden előzetes kérdés nélkül elbeszélték, hogy miképen keletkezett a szerencsétlenség.

A csendőrök türelmesen hallgatták a lamentációkat és kérdezősködtek, mi égett el a berendezés, rubanemű és más egyéb biztosítatlan holmi közül.

Az őrsvezető a bemondottak alapján hiven feljegyzett mindent.

Mialatt a házikó leégett, más tulajdona veszélyben nem volt, segíteni nem lehetett és menteni sem kellett, a csendőrök még egyszer kifejezték részvétüket a történet felett és hazafelé indultak. Az uton P. J. őrsvezető kis jegyzőkönyvét kezébe véve, megnézte azok neveit, kik a leégett ház tulajdonosával a legjobb barátságban voltak. Ezek közül egyik a közeli T.-ben, a másik B.-ben lakott.

Az őrsvezető azonnal T. helységbe küldött, ő maga pedig B.-be ment, hogy kinyomozzák mit vitt a leégett család oda megőrzés végett.

P. J. őrsvezető B.-be érkezve, a csalással gyanúsított nővéréhez ment és ott nyugodt, de erőlyes hangon kérdezte az asszonyt, milyen tárgyakat hozott oda fivére megőrzés végett.

Az asszony reszketve dadogott néhány szót és ellenkérdéssel felelt, hogy miért akarja ezt az őrsvezető tudni és talán valami szerencsétlenség érte fivérét.

Az őrsvezető azonban nem azért jött, hogy felvilágosításokkal szolgáljon, hanem ő maga akart egyet-mást megtudni, azért újból felszólította az asszonyt, hogy mondja meg az igazat.

Az asszony végre beismerte, hogy fivére néhány rubadarabot, kevés ágyneműt és hutordarabot hozott hozzá megőrzés végett. Ő azt hitte, hogy fivére el akarja adni házikóját, B.-be fog költözni és ezért megkezdte lassan az átköltözést.

Az őrsvezető följegyezte az elősorolt holmit, mely majdnem azonos volt a leégett család által elégőtnek bemondott holmival.

P. J. ezen tárgyakat mint bünjeleket őrizet alá vette és a községi előjáráságnak átadta. Mikor ezzel elkészült, T.-be ment, hogy meglássa, milyen eredménnyel járt ott a kiküldött járőr. Ennek is sikerült néhány egyszerű kérdéssel megtudni, hogy oda is vitt a leégett család butordarabokat és más holmikát, melyeket mint bennégetteket jegyeztettek fel.

Ezen bünjeleket szintén őrizet alá vették és az előjáráságnak átadták.

Ennek megtörténte után a két járőr a tűz helyszínére sietett és a házaspárt felszólította, hogy kövessék őket a községbázára. Ott még egyszer felsoroltatták a mit sem sejtő bünösökkel, a szorintók bennégett tárgyakat. Ezzel olkészülvé, kijelentette nekik az őrsvezető, hogy az mind nem igaz, T. és B. falvakban az összes felsorolt tárgyakat megtalálták.

Mikor a házaspár látta, hogy föl vannak fedezve és még azt is ballották, hogy a csendőrök látták miképen jöttek ki a házikóból teljesen felöltözve és mint nem akartak semmiféle segítséget megkísérteni, kénytelenek voltak beismerni, hogy közös megegyezéssel gyújtották fel eladósodott gazdaságukat azzal a szándékkal, hogy felvegyék a biztosítási összeget és azután Amerikába vándoroljanak.

Mindketten elfogattak és súlyos szabadságvesztésre ítéltettek.

P. J. őrsvezető leleményes eljárása folytán körletében nagy tekintélyre tett szert és a rendszerető lakosság előtt óriási tiszteletet szerzett magának. A büncelemekre hajlóknak pedig félelmet gerjesztett és ezáltal megakadályozta a nyugalom, rend és közbiztonság további veszélyeztetését.

Dicsérő okiratok és pénzjutalmak illették a kötelességtudó, önálló gondolkodásra valló és erkölcsudatos eljárás által kísért eredményes tevékenységet.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A puskapor történetéből.

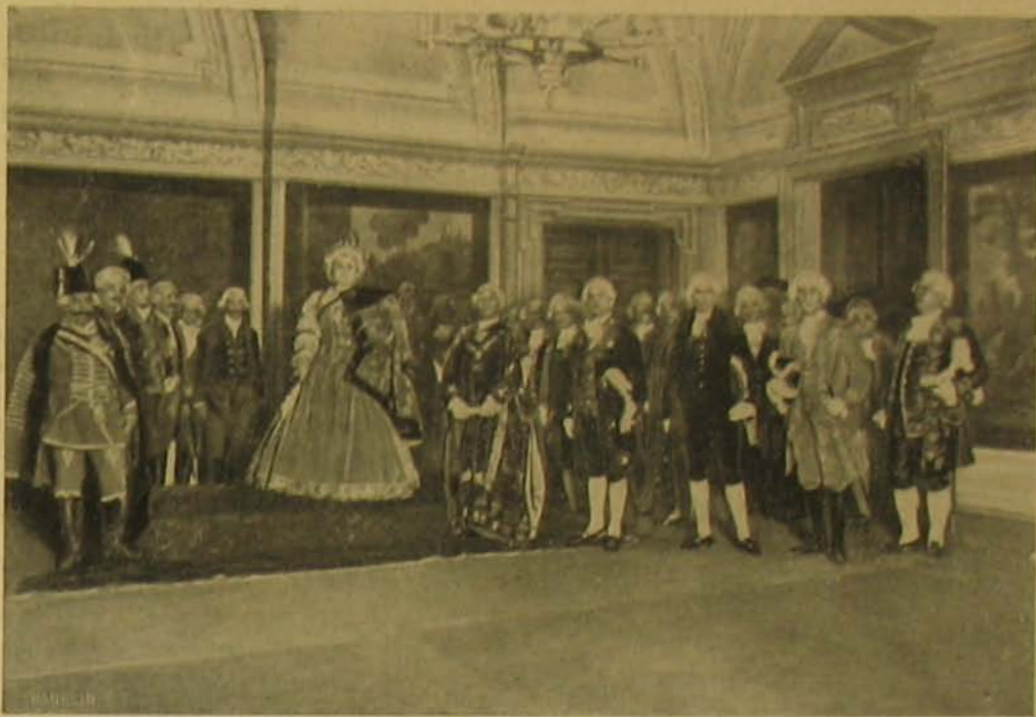
A régi khinaiak nagy műveltségének kétségtelen nyomai között sok olyan dolognak a nyomát megtaláljuk, melyet a későbbi századokban találtak fel Európában. Így például Romoeki azt állította, hogy a XII. század végén a khinaiak a salétromtartalmú puskaport ismerték a 1232-ben a mongol hadjáratban használták is.

A magyar királyi csendőrség szilveszter-figyelme!

Minden csendőr, ki órái, ékszer, gramofon vagy bármily más czikket akar vásárolni, nálam követhet közép beszerzési: 40 kor.-ig havi 4-5 kor., 60 kor.-ig havi 5-6 kor., 80 kor.-ig havi 7-8 kor., 100 kor.-ig havi 9-10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség szerint: Az órákól 10 évi jótállás, feltétlen tisztaság és kizsoltóság. — 4 gramfon kitűző kivétel, 20 darabbal (10 nagy dupla teniszal, 100 tövel), portmentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több részletnél szivesen hívkoz jövök, miután évi bérletjegyem van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar műórá és műötvös
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A «Nagyasszony» előadása a Nemzeti Színházban. — A negyedik felvonásból: A pozsonyi dífté.

Lessing azonban a kínai iratokban sehol sem találta annak nyomát, hogy a salétromot puskaporkészítésre alkalmazták volna.

Az arabok szintén nem ismerték. Az a porszorú keverék, a melyet készítettek, nem harcászati célú szolgált. Renand és Favé a pétervári könyvtárak egyikében fölfedezett ugyan egy arab kéziratot, melyben bizonyos puskaporszorú keverékről is szó van; de, miként Guttman Oszkár angol kémikus kimutatta, a kézirat sok hibájához esatlakozik az is, hogy korát helytelenül állapították meg. Épen így értéktelen e tekintetben az Oppert Gusztáv által az indiai Sukraniti-ből hozott leírás is, a mely a fegyvernemekről és a puskaporokról tartalmaz följegyzéseket. Ez a kézirat is sokkal későbbi eredetű, mint a hogy Oppert megállapította. Az imént említett Guttman Oszkár szerint a puskaporra vonatkozó legrégebbi írott emlékek közé a következő okmányok tartoznak:

1. Egy kincstári számla III. Eduárd angol király uralkodása idejéből 1344—1347 keltezéssel, valamint egy olaszolás ugyane királytól 1345—49. esztendőkből. E számlák mindegyikébe föl van véve a puskapor, valamint a gyártására fölhasznált kén és salétrom ára is. A puskaport a királyi ágyúk számára rendelték meg.

2. Akben városában szintén őriznek egy számlát 1346-ból, melyben egy vaságyú kiadását jegyezték föl, továbbá olvasható ama salétrom ára is, a melyből az ágyúhoz puskaport készítettek.

3. Határozottan említi a puskaport a tournay-i levéltárban őrzött kézirat is, mely szerint Pierre de Bruges 1346-ban Doornikban, Tournay mellett a városi tanács jelenlétében egy ágyút próbált ki.

4. Szintén idevonatkozó emlék az, a mely Észak-Olaszországból 1347—48 esztendőből származik. E kéz-

irat értelmében Hugonino di Chatillon mester Monferato márki számára négy bronzágyút készített, melyeknek mindegyike húsz kilogram súlyú volt és puskaporral megtöltve, nagy vasnyilakkal felszerelt ólomgolyókat lött ki. Az ágyúk kipróbálása Aosztai völgyében történt 1347-ben.

5. Az ötödik emlék szintén egy számla, mely Riboult vár hadvezetőségének szól és 1342-ből származik. Ez irás szerint harmincz márka volt fontja ama puskapornak, a melylyel a várban egy ágyúból nyilakat löttek ki. A nyil fából készült, de vaspánttal volt felszerelve és végén rézkorong volt.

6. A párisi nemzeti könyvtár szintén őriz egy erre vonatkozó kéziratot. Ez irat szerint öt vas és öt fémágyút vásárolt 1342-ben Camaray város, hogy magát a környékbeli ellenség fegyverei ellen védelmezhesse. A salétromot és kén Marol Étienne szállította, de oly csekély mennyiségben, hogy egy-egy ágyura alig három font puskapor jutott.

7. Ugyancsak ez a könyvtár őriz másik okmányt is, a mely 1338 november 7-ikén kelt: Guillaume du Moulin Boulogne-ból, Thomas Pongues-tól, a rounéi gályarabhoz igazgatójától átvevő egy vasmozsarat, a melylyel tüzes nyilakat lehetett kilőni és pedig negyvennyolcz darab vasal bevont nyilat. A puskaport egy font salétromból és félfont kénből készítették. Könnyű kiszámítani, hogy egy-egy nyilra húsz gramm löpörnél alig jutott több.

Ez okmányok közül azonban egyik sem nyújt világos képet arról, milyen szerkezete volt az akkoriban annyira használatos nyilászóró-ágyúknak. Oppert Gusztáv 1336-ból származó kéziratot fedezett föl Oxfordban; a kéziratban egy ilyen ágyú szerkezete is le van rajzolva. Guttman Oszkár a kézirat idejét 1326-ra teszi.

A munka, a melynek czime: De officiis regum (A királyok kötelességeiről), Walter de Millemete-től származik és jelenleg az oxfordi egyetemi könyvtár tulajdona. Feltűnő szép és gazdag illusztrációkat tartalmaz. A munka nem foglalkozik semmit a puskapor készítésével, hanem a királyok tulajdonságait és kötelességeit tárgyalja. Minthogy II. Edvárd angol király királyi arczképét is közli, valószínű, hogy az ő uralkodásának legelőjére kell tenni e mű keletkezését. Egyébként minden jel arra mutat, hogy II. Eduárd ajándékba kapta. Nagyon finoman és gazdagon van díszítve; a díszítések készítése egy esztendőnél is több időbe telhetett. Az ilyen finom díszítések rajzolása Angolországban az akkori viszonyok között csak a nyári hónapokban volt lehetséges s így a munka 1325-ből származhatik.

A nyilászóru ágyú tulajdonképen vasból, vagy bronzból készített mozsár volt, tetején kis nyílással. A mozsarat megtöltötték puskaporral, a tetején lévő kis nyílást is. Ezen keresztül gyújtották meg a mozsárban lévő puskaport grutacsessel. A mozsár elején volt a nyíl, mely, mint a különböző emlékek mutatják, fából készült, de erős vaspántokkal volt ellátva. Hogy pedig a mozsárba jól beilleszthető legyen, a nyilvégeken rézkorong volt. Így írja le az oxfordi kézirat ezt a sajátságos fegyvernemet, mely kétségkívül az ágyúk őse.

Ez emlékekből annyi bizonyosan megállapítható, hogy a puskapor feszítő erejének fölismerése 1313—1325 esztendőök közé esik, mert a XIV. század 30-as és 40-es éveiben már eléggé el volt terjedve. Schwarz Bertalan emlékszoiban, Freiburgban, a puskapor föltalálásának idejét 1353-ra tették. Ez, mint Guttman Oszkár kimutatta, egészen helytelen.

KÉPEINK HEZ.

A Nagyasszony előadása a Nemzeti színházban.

Szomori Dezsőnek a Nagyasszony cz. színművének előadásáról valók azok a képek, a melyeket a jelen számunkban olvasóinknak bemutatunk. Maga a darab, mely február hó 5-én került először előadásra a Nemzeti színházban olyan képes korrajz-féle és nem is teljesen befejezett cselekményű színmű, a mennyiben a színlap szerinti négy felvonás és hat kép nem tárja eléink azt a folyamatos egészet, mint azt a szindaraboknál megszoktuk. Ennélfogva a darab alapját képező cselekményt nem is közölhetjük olvasóinkkal, mert a hány kép, illetve jelenet van benne, ugyszólván mindannyi külön önálló rész. Lényegéről csak annyit, hogy az író a Mária Terézia császár-királyné idejébe vezeti vissza a nézőt, a ki az akkori divatszertint fehére rizaporozott parókájú, csattos cipőjű, térdnadrágos és varkocsos urakat, a szintén hasonló parókájú, másfél-két méteres átmérőjű krinolinós dámáknak udvarolni látván, valóssággal beleéli magát a bécsi osászári udvar XVIII. századbéli idillikus beléletébe, a hol a hány sarok, ugyszólván ugyanannyi szerelmi és politikai cselészövényt oldozva-bogozva flörtölő s intrikáló párra talál. A darabban 70—80 személy játszik, a kik között a katonai dobostól és az ehhez szerelmes udvari komornától kezdve, fel egészen a császár és császárnéig, mindenféle rendű és rangú udvari dámák és urak személyesítője feltalálható. Az előadás tónusa előkelően mű-

vészies, a díszletek elragadóak. A főszerepet — Mária Terézia császár-királyné szerepét — Jászai Mari a nagy tragika játéza, női és férfi partnereivel együtt oly elragadó kedvességgel, a discret intimitásoknak, a pompás jeleneteknek, színes párbeszédeknek és batásos drámai momentumoknak oly művészies kidomborításával, hogy valóssággal lebilincseli és magával ragadja a színházat naponként zsufolásig megtöltő figyelmes közönséget.

HIREK.

Az indulat áldozatai. A magyarorszáki őrsről február 2-án délután három óráig rendes szolgálathoz vezényelt Orot János cs. cz. őrsvezető és Szabó Mihály csendőrből állott járőr február 3-án délután 1/4 órakor Csöb községbe érkezett, hol a községi bíró házában, egy órai ott tartózkodás alatt, a bíróval együtt, szalonnázás közben, 1 1/2 liter bort fogyasztott el. A járőr a bírótól a szomszédban levő pihenőhelyre ment, hol Orot cz. őrsvezető a pihenőhely tulajdonosának, Birton Jánosnak Amália nevű leányával beszélgetett, majd pedig egy órai otttartózkodás után azon kijelentéssel, hogy nekik már távoznok kell, a leánytól búcsút veendő, azzal kezelt fogott. Szabó csendőr ekkor állítólag az őrsvezető kislekedése feletti dühében, fegyverét hirtelen vállra véve, a pihenőhelyről szó nélkül távozott. Orot cz. őrsvezető egy pár pillanatra szintén elhagyta a helyiséget s a község északi vége felé távozó Szabó csendőr után kiáltott, de az járőrvezetőjének hozzáintézett többszöri kiáltására nem reagált, hanem tovább folytatta útját. Az őrsvezető ekkor gyorsított léptekkel járőrtársa után indult s azt a községtől mintegy 400 lépésnyire utólérve, eljárásáért kérdőre vonta, majd pedig a kérdőrevonás közben tanusított függelemsértő viselkedéséért, fegyverét kész helyzetbe véve, letartóztatottnak nyilvánította. Erre Szabó csendőr fegyverét szintén lökész helyzetbe vette és egy töltény feladása után kijelentette, hogy ha az őrsvezető egyet mozdul, lelövi. Orot őrsvezető e kijelentés dacára Szabó csendőr felé indult, ki ekkor az őrsvezetőt három lépésről célba véve, fegyverét elsütötte s a lövedék mellébe hatolva annak rögtöni halálát idézte elő. Szabó csendőr felindulásból eredő szörnyű tettének elkövetése után saját fegyveréről a szuronyt és csővét levette és egy töltényt ismét feladva, a cső felé hajolt és magára lőtt. A lövedék azonban, mely a csendőr álla alatt hatolt be és a homlok középe táján távozott, nem volt halált okozó. Szabó csendőr öngyilkossági kísérlete után, súlyos sérülésével másnap reggel hat óráig az általa agyonlőtt őrsvezető hullája körül járva virrasztott, a mikor is a községi bíró az esetet tudomásul véve, a helyszínére ment és Szabó csendőrt lakására szállítva, ott ápolás alá vétette s az esetet az őrsnek tudomására juttatta. Az őrsről kiszállott járőr Szabó csendőrt orvosi rendeltetése a segesvári kórházba szállíttatta, hol hadbíróilag kiballgattatván, ellene a hadtörvényszéki eljárás folyamatba tétetett. A tragikus véget ért Orot cz. őrsvezető hullája, Csöb községben történt bonczolás után, február 6-án az ottani temetőbe, bajtársi részvétellel eltemetett. Nyugodjék békében!

Harcz a cigányokkal. Petreszku Pál, Szilárd, Simon és Béla valamint Kaldarás Grancsu és Zlatár Péter valamennyien kékesi lakos közveszéles betörő ozigá-

BUTOR

kétségért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

nyok, február 9-én délután 1/2 órakor egy kocsin Temesvárról, hol lopott holmit értékesítettek, Temesremete felé baladtak. A község alatt Kámán Antal őrmester temesremetói őraparancsnok és Biliczki János csendőr szolgálaton kívül, séta közben találkozott a cigányokkal, kiket az őrmester a kocsi megállítására hívott fel. A cigányok erre megállás helyett a lovak közé csapkodva, menekülni igyekeztek, azonban Biliczki csendőr a lovak gyeplőjét elkapva, a menekülést megbúsította. A cigányok ekkor a kocsirol leugrálvá, a két csendőrt dorong, balta, kés és forgópisztolyal megtámadták, miközben Petreszku Pál, a támadás ellen karddal védekező csendőrök felé, két lövést tett, kit a lövések után Kámán őrmester két kardvágással a földre terített s birtelen rávetve magát annak kezéből a forgópisztolyt kicsavarta, mire a cigányok megadták magukat. A cigányok Temesremetere kísértetvén, ott sebeik orvos közbejöttével beköztettek. A támadás alkalmával életveszélyesen megsérült Petreszku Pál és Szilárd a temesvári kórházba szállították, míg a súlyosan, de nem életveszélyesen megsérült Petreszku Simon és Zlatár Péter, valamint a sértetlenül maradt Petreszku Béla és Kaldarás Grancsu elfogattak. A két csendőr jelentéktelen sérülést szenvedett.

Egy járőr megtámadtatása. Az esztergommegyei Érsekkéty községben február 9-én délután három órakor az ottani őre által Tóth Imre fogolyzökevény elfogására kiküldött Takács Zeigmond ez. őrsvezető és Lasch Tamás csendőrből állott járőrt, Tóth Imre és neje Szalma Erzsébet, valamint Tóth Mária megtámadták és Lasch csendőrt földre teperték, miközben a csendőr Tóth Imrét hasba szurva, életveszélyesen megsebesítette. Tóth Imréné és Tóth Mária a járőr tagjait mellen ragadva, fegyverüket elvenni akarták. Takács őrsvezető a fegyver birtoklásáért folytatott tusában Tóth Imrénért mellbe lőtte, ki nyomban megbalt.

Ellenszegülések. Zoó István vásárosnaményi őrsbeli csendőr ez. őrsvezető február 7-én, délután hat órakor a beregmegyei Vásárosnaményban Csatlós István ellenszegült ellen, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. — Máté Ferencz máramarosszigeti őrsbeli csendőr február 4-én, délután 5 órakor Máramarosszigeten városi szolgálat teljesítése közben egy ismeretlen nevű ellenszegültöt karddal életveszélyesen megsebesített.

Egy szökött fegyencz kézrekerítése. Kolompár Antal, a miskolci kir. törvényszék által lopásért négy évi fegyházra ítölt cigány, ki 1909 november 28-án az őt kísérő fogházőr elől Nyékládbáza előtt a vonatból kiugorva megszökött, Laszavics Sándor és Lazák János gönczi őrsbeli csendőrök által, ez év január 27-én este nyolcz órakor Telkibányán az ottani cigányok között felismertetvén, általuk igen nehezű körülmények között elfogatott és a miskolci kir. ügyészségnek átadatott.

Megjelent. „Rendőri büntető eljárás és ügyviteli szabályzat” czimmel dr. Vaday László m. kir. áll. rendőrségi kerületi kapitány egy magyarázatokkal ellátott kézikönyvet írt. A kibágási eljárás egyöntetű és a modern jogfejlődésnek megfelelő alapokra való fektetése az 1901: XX. t.-oz. rendelkezései alapján a belügyi és igazságügyi ministerek által — a még érdekelt szakminisztériumok részvétele mellett — az ezen könyvben regisztrált két ministeri rendelettel lett végrehajtva. A könyv eszerint tartalmazza a két min. rendeletet,

mindenütt a szakaszok után a szükséges magyarázatokkal. Ezenfelül az egyöntetű eljárás megvalósítását a kézikönyv különösen azzal szolgálja, hogy az eljárás során szükséges hatósági funkciók ellátásához használható nyomtatványmintákat a kívánalmakhoz mérten besorozva, tartalmazza. Végre a könyv betűrendes sorrendben tartalmazza azon törvények és min. rendeletek jegyzékét, amelyek az ezen eljárási szabályzat illetékesége alá eső kibágásokat kreálnak. A könyv Rátb Mór kiadásában jelent meg Budapesten és ára füzve 8 K, tartós vászonkötésben 10 korona.

KÜLÖNFÉLÉK.

Milyen gyorsan reptül a fecske? Franciaországban Compiègneban kísérleteket végeztek erre nézve. Antwerpenben reggeli 7¹/₄ órakor erőztettek fel egy fecskerajt, mely egy óra és nyolcz perc alatt Compiègneba ért. A távolság Antwerpen és Compiègne között 236 km. Általában a fecskék erős szélben 57-8 méter és csendes időben 65 méter gyorsasággal repülnek másodpercenként. A postagalambok négyszerte olyan lassan baladnak, mint a fecskék, vagyis másodpercenként csak 15-8 gyorsaságot érnek el. Cseboország Libock nevű városában (az Elba mellett) Loos erdőmester öreg és fiatal fecskéket vegyest indított útnak különböző távolságú helyekről. Loos fecskéi nem vettek azonnal útirányt, sokaig ide-oda csapongtak. Érthető így, hogy 32 km.-t három óra 15 perc és 30 másodperc alatt tettek meg. Többször végzett aztán Loos basonló kísérleteket, melyek igen különféleképen sikerültek. Egyszer 36 km.-t 6-8 óra alatt, máskor kilencz km.-t 3³/₄ óra alatt, ismét máskor 18 km.-t két óra alatt tettek meg fecskéi. Tehát egyetlen esetben sem sikerült elérnie az antwerpeni fecskék által elért sebességet. Számításai szerint a fecskék általában percenként 25 méter sebességgel repülnek. A végleges eredmény megállapítása czéljából sem teljesen fiatal, sem öreg, hanem középkorú fecskéket kellene kiválasztani s ezekkel kísérletezni. Az öreg fecskék fáradtak már, a fiatalok pedig — bár először sebesen repülnek — hamar kimerülnek, meg nem ismervén kellőleg a lakóhelyük körüli vidéket, a helyes útirány keresgélésében sok időt elvesztegetnek.

Amerikai ügyvédek dija. Egy peres ügyből kifolyólag felvetődött a kérdés, hogy az amerikai ügyvédek milyen nagylelkűek: — csak akkora honoráriumot számítanak föl, hogy felüknek föltétlen marad még annyi, hogy a bírói költségeket is kifizethesse. Ez a nagylelkűség a Pennsylvanai Sugar Refining Company-nak a czukortruszt elleni perében is kifejezésre jutott. A per körülbelül egy millió dollár erejéig folyt, de még az elsőbírói ítélet előtt egy 750,000 dolláros egyesség jött létre. A nyertes társaság három ügyvédje összesen 500,000 dollárt számított föl ügyfelének költségei és díjazás czimén (egy dollár = öt korona). A fennmaradó 250,000 dollárból büszkesen kitelik az egyéb költség s talán még marad is valami a pernyertes társaságnak. A bíróság azonban úgy látszik, nincs elragadtatva az ügyvédek méltányosságától és alaposan le fogja szállítani a költségeket, mert a per még az ítélet előtt befejeződött.

Anyai szeretet a macskánál. Lyusne évéd városban tűz ütött ki. Mikor a tűz egy bérkaszárnnyában legjobban dult, egy abban a házban lakó család észre-

Kérjen egy példányt !!

„MŰPARI CZIKKEK ELLENŐRE”

czimű könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa czégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!

vette, hogy macskájuk minden áron be akar hatolni az egész házba. Ötször elkergették, de hatodszor is megjelent a a lángok közé ugrott. Pár pillanat múlva visszatért, szájában egy kis macskával. Mindkettőjüknek szőre tüzet fogott, de az öreg macska önmagát és kicsinyét megbempergette a hőn és így mindketten megmenekültek.

A hollóról. Egy angol tudós igen érdekes megfigyelést tett a hollóról. Ablaka előtt egy öreg tölgyfa állt, melyen egy fiatal hollópár ült. Midőn azt gondolta, hogy a fiatalok már kikelhettek, egyszerre eltűntek az öregek. Aznap nem is közeledtek fészekükhöz. Épen tűnődött a dolgon, midőn a hollópár megérkezett, de csak egy ideig kóválygott a fészek fölött, le nem szállott rá és rövid idő múlva távoztak. Létrát hozott elő és belenézett a fészekbe és abban két egészséges, fehér pehelyvel fődött fiókákat látott a fészekben a körülötte tömördek kukac nyüzsgött és a hollófiókák utánuk kapkodtak. Kilencz napig minden nap meglátogatta a fiatal hollókat, melyek napról-napra fejlődtek, erősödtek a pompás tápláléktól. Az öreg pár mindennap repkedett a fészek fölött, mintha csak meg akart volna győződni róla, hogy minden rendben van-e. Kilencz nap alatt a fiatalok szépen megtollasodtak és tollazatuk fekete lett. Mihelyt megfeketedtek, szülei nem hagyták el őket többé, hanem csak úgy etették és nevelték, mint minden más madár a fiókáit. A különös viselkedés oka valószínűleg abban rejlik, hogy a fiókák a tojásból előhújva fehér pehelyvel vannak borítva és fekete szülei nem ismerik fel bennük ivadékukat, elhagyják a fészket, de vissza-visszatérnek, hogy lássák, nem találják-e meg saját fiaikat. A bím a költés ideje alatt mindenféle táplálékot halmoz fel a fészeken, innen a sok kukac.

Az állatok kora. Régi törekvés, hogy az állatok életkorára vonatkozólag bizonyos törvényszerűségeket megállapítsanak. Csakbogy ez nagyon nehéz dolog, hiszen a halált annyi mindenféle létrehozhatja, az élettartam nagyságát olyan sok minden szabályozhatja, hogy ezen törekvések bizony ezideig rendesen csütörtököt mondtak. Flourens sze int az állat életének tartama a teljes kifejlődés korát ötszörösen felülmúlja. Pl. az elefánt 40 éves korában éri el teljes fejlettségét és így Flourens szerint 200 évig kellene élnie. Bár rendes körülmények között 100 éven túl él, de 200 évet még sem ér el. Buffon a legnagyobb életkor a serdülőkor határozosának mondja. Hogy ez még kevésbé lehetséges, mint Flourens elmélete, az természetes. Különböen ezt Weismann, biológus tudós rég megmondotta.

Ne gondoljuk azonban, hogy az életkor a testi nagyságtól függ. Általában áll az ugyan, hogy a nagytestű állatok, mivel kifejlődésükhöz legtöbbször hosszabb idő szükséges, tovább élnek, de végeredményképen ezt szabályul nem mondhatjuk ki. Mert a fejlődés kora nem áll mindig arányban a test tömegével. Bunge és Pruner vizsgálatai szerint kiderült, hogy a növekedés erőssége az egyes állatfajoknál különböző, pl. az ember szervezete harminczszor annyi idő alatt produkálja tömegének kétszeresét, mint a házinyulé. Annyi bizonyos, hogy az élettartam megállapítása a fejlődéstan legnehezebb része. Az ide tartozó vizsgálatok meglehetősen kezdetlegesek és így az eredmény sem lehet kielégítő.

A vakok tájékozóképességéről. A vakintézeti tanároknek nemrég Hamburgban tartott gyűlésén Kunz tanár 9000 kísérletre támaszkodva, rendkívül érdekes előadást tartott a vakok tájékozóképességéről és úgynevezett távolérzékéről. Kunz szerint a vakok bőrének legfelső rétege a sok gyakorlat következtében annyira megfinomodott, hogy a léghullámok legkisebb nyomására is biztosan reagál. Ha a vak valami akadályhoz közeledik, akkor ezt mint nyomási érzést megérzi. Kunz rájött arra, a mit különben minden született vakkal meg lehet próbálni, hogy a vakok az arcz elé tartott akadályt, például egy könyvet, nyomban észreveszik, míg a fej mögé tett könyvvel való kísérletezés minden eredmény nélkül marad.

A majmokról. Az óvilági majomfajták kipusztulását jósolta Arthur Keith a londoni királyi intézetben tartott előadásában. A Kongó erdősegeiben élő csimpánzok száma legfeljebb 100,000. A lelkiismeretlen irtás következtében csakbamar végleg elpusztulnak. Az élő gorillák száma pedig 10,000-re becsülhető. Arthur Keith szerint mindkét majomfajta pusztulóban van.

A sündisznó pecsenye. A sündisznó busát nálunk csak a cigányok eszik, míg Spanyolországban különösen a bőjti időben kellemes csemegének tartják a sün húsát. Jól összedagasztott agyaggal bevonják a sün testét. Ezzel a barokkal állítják a tűz fölé, hol bizonyos időközben forgatják. Mikor az agyagburok megszárad, a pecsenye kész. A tüskék a levett és kibullt agyagburokban maradnak. Ezen eljárással a hús zamata megmarad és tanuk állítása szerint a sünpecsenye kitűnőnek mondható.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatl kapcsolatos kérdésekre csak a esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen és így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétesseük. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

P. K. ez. Ormester, Ósopot. Ugy látzuk, hogy ön nem értecsült a cigányok letelepítése ügyében néhai József főherczog által elkövetett minden irányu s mégia eredménytelen tevékenységéről. Mert, ha értesült volna, bizonyára nem írta volna meg «A cigánykérdés megoldása» cz. cikkét. Sokkal jobb eszmék kerültek már ennél a papirkosárba és feküsznek mindenkivel elfeledve az illetékes hatóság irattárában is. Ez okból az övé sem közölhető.

P. J. Székeshelyvár. Czikke ugyanazon anyagot öleli fel, mint az idézett három előző czikk. Miatán pedig egy rókáról két bört lehozni legalább is nem keresztényi csolokedet: cikket nem közölhetjük.

D. Ormester, Góletnek. Egy apagyilkosság kiderítése czimul czikke nem közölhető. Az apa és gyorokai között, egyrészt a sze-

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS

Kerekre menő hátsó részük bizonyítja, hogy mily kitűnő hatása van. Valódi csak nálunk kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és a postaköltség
hoküldése után vagy után-
vétel küldve

Szenthe Lajos gyógyszer.
Budapest, Damjanich-utca 2.

Csúsz, köhögés, reuma
ideges fejfájás, háles,
idegbaj, mindennemű
csontbántalmak ellen
kiváló hatásúak. H-
zonyult szer

relmi viszony, másrészt a szándékolt házasság miatt való nézet-eltérés és veszekedés — mint egyik, az esetet minden részletében ismerő munkatársunk mondja — annyira nyílt titok volt a lakosai előtt, hogy a nyomozójárórt azonnal kellően informálták. A hulla feltalálása is könnyű volt. Mert csak a nyakára volt kö köve, a lábai pedig a sekély víz színén libegtek. Az eset maga felháborító volt ugyan, de nyomozása érdekesség nélkül való volt a munkatársunk is ez okból nem írta meg.

Kiváncsi. Dícséretre méltó törekvés, szorgalommal és kitarással mindent elérhet. A kereskedelmi — azt hisszük — nehezen fog menni; évenként csak egy tanfolyamot lesz képes elvégezni. Nagyon ajánljuk, hogy alkalom adtán egy kereskedelmi tanintézet igazgatójához forduljon, a ki Önnek teljes részletességgel tud felvilágosítást adni. Milyen rangot nyer azután? Nem látunk a jövőbe! Szerezze meg először az érettségit, majd akkor még ceveghetünk róla.

B. L. Illeték belügyminiszter úrnak 172142. v.-b. 904. számú rendelete értelmében folyóitva nem lesz. Nem értjük, miért kérné áthelyezését? A kérdés mögött valami rejlik, választ nem adhatunk. Kinevezés — ha hely van — azonnal megtörténik.

B. cs. ez. őrsv. Erdőaltiszi vizsga más pályán nem érvényesíthető; nincs kizárva, hogy a vasutnál fel ne vegyék. Próbaszolgálatra most még nem lehet, mert még nem igényjogosult. Figyelmeztetjük, hogy ha igazolvány nélkül veszik át eddigi szolgálati ideje nem fog számítani, ott újból kezdheti. Jól gondolja meg, hogy mit tesz!

Fiatal. 1. Vett parancshoz képest járjon el. Ez a katona miatjánkja. 2. Szabályzataink konkrét intézkedéseket nem tartalmaznak ugyan, de már az ügy természetes folyamánya, hogy: nem. Ne legyen tudálékos, mert ezzel nálunk nem boldogul.

G. A. 1—2. Nem. Ha úgy áll a dolog, a mint írja, ajánljuk, tegyen alkalomlag tiszti előjárójának erről jelentést, aki ezt a kényes ügyet elintézi. Ön — hacsak konkrét panasz nem emeltek — ne avatkozzék bele.

Vitatkozó csendőrök. Természetes, hogy jövedéki kibágás, mert fegyverét az adó alól eltitkolta. A fegyver 'lopott' volta más eljárás alá tartozik. Ha pedig vadászjegye sines, akkor még vadászati kibágás címén is megindítandó az eljárás.

34. Olvassa el az Illetékszabályzat 30. szakasza harmadik d) pontját.

K. P. F. Még munkában van; az év folyamán megjelenik R. L. csendőr Zboró. Ha összes beszámítható szolgálati ideje 10 év.

S. S. Őrmester Tálya. 1. Igen. 2. Vagyonrongálás. 3. Nem szerezhető be, mert nem lesz nyomtatva.

R. S. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

T. K. Őrsvtő Pétervására. 1. Az a közzegadálkodásból történik, ahhoz az otthon levő nő semmivel sem járul. 2. Számításnálunk nem létezik; előfordult az ókorban a rómaiaknál, görögöknél stb.

Görbe laktanya. Önnek semmi esetre sincs igaza.

34. Az átköltözkölési költség ott lesz elszámolva, a hova ki-neveztetett; a csendőrségi javadalmazás terhére ily címen egy fillér sem számítható el. Utazhatik tetszése szerint.

V. Őrmester. 1. Rosszul tudja. Olvassa el Ifoin György hadnagy-számvisz úr által lapunk 1908. évi 33. és a folytatólagos számokban közölt cikksorozatát, akkor majd tisztában lesz vele. 2. 688 korona nyugdíjra van igénye.

K. J. J. M. Csak királyi kegyelem útján.

R. Őrmester Vámosgyörk. 1—2. Szolgálati ügy. 3. Ilyen ügyek kikutatásával nem foglalkozunk.

Őrs Márlaradna. Nem lehet.

69. 1. Beszámíttatik; a polgári életben eltöltött három hónap azonban nem. 2. A fegyveradóról és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. tcz. 6. §-a értelmében: igen.

P. S. 1. és 4. Nincs meghatározva, bármikor jelentkezhetik 2. Nem számít. 3. Nem; várja be azt a 10—12 napot.

Itendezetlen. A szerződést a szárnyparancsnokság kötötte meg, Önnek ahhoz semmi köze, panaszt azonban emelhet.

L. O. 1. A próbaszolgálat tartama alatt csendőrségi illetményei élvezetében marad. 2. Ha megvan az igazolványa, bármikor pályázhatik. 3. Olyan törvény nincs. 4. Köszönjük szives figyelmét, de azoknak közzététele nagyon megdrágítaná lapunkat, ennél fogva ajánlatát sem fogadhatjuk el.

100. 1. Igen, de nem vonatkozhatik rájuk az idézett döntvény, mert az az szetről-esetre kirendeltekéről szól. 2. Lopás. 3. Ilyen körülmények között nem kobozható el. 4. A 378. §. értelmében nem büntethető.

M. J. csendőr Hegyeshalom. A közigazgatási hatósághoz.

Tudtnvágyó. Nem számíttatik be.

Altöltdi. A pénzügyőrségnél eltöltött évek után csendőrségi pótdíj nem folyósítható.

L. S. járőr. Mindenesetre hiányt pótolna; de erre nem vagyunk illetékesek.

1910. cz. őrsv. Erre vonatkozólag — tudunkkal — törvényes intézkedés nincs. Ha az illető korcsmáros megtette, biztosan volt rá oka.

K. Gy. A mint a fejrovtból kivetheti, kéziratokat nem adunk vissza. A cikket, bár olyan életrevaló eszmét pendít meg, a melynek meghonosítása igazán nagyon hasznos és czélszerű volna, de mert ezt a kérdést, más aktuálisabb kérdések háttérbe szorítják: nem közölhetjük.

Több polgári kérdezősködőnek. A «Gondviselés» országos központi temetkezési segélyző társulat (Budapest, VIII., Baross-utca 10.) a múlt év folyamán alakult s alapszabályait a m. kir. belügyminiszter úr 162886—1909. sz. a jóváhagyta. Ezen társulatot a «Gazdák Biztosító Szövetkezete» alapította s kötelezettségeiért is ezen szövetkezet szavatol, így a «Gondviselés» reális alapokon nyugvó intézetnek vehető, mert a gazdák biztosító szövetkezete tekintélyes tőkék felett rendelkezik. Amint azt már a társulat címe is mutatja, a «Gondviselés» célja temetkezési segélyek biztosítása, a mi által a biztosított fél elérheti, hogy bekövetkezett elhalálozásakor hozzátartozói azonnai egy oly összeg birtokába jutnak, a mely a halálesetből felmerült költségeket vagy legalább azok egy részét fedezi s elejét veszi annak, hogy a hátramaradottak idegen tőkét legyenek kénytelenek igénybe venni. E társulat tagjai eorába léphet minden különös orvosi vizsgálat nélkül, minden 15 évestől 50 évet be nem töltött egyén nemre való különbség nélkül. Minden tag tetszése szerint biztosíthatja magát 100—1000 koronáig. A tagsági díjak, a melyek a halálessetig, de legfeljebb csak 20 éven át fizetendők, minden biztosított 100 korona után a következők:

15—25 évig fólévenkint	2 kor.	10 fill.
26—35	2	50
36—40	2	90
41—50	2	30

As illető tag elhalálozása alkalmával azután a kikötött temetkezési segélyösszeg az elhunyt tag hozzátartozóinak a tagkönyv bemutatása ellenében teljes összegében szabályszerűen kiűzettek. A «Gondviselés» vidéki városokban is állít fel fiókintézeteket. Belépéshez szükséges nyomtatványokat megkeresésre szivesen küld a «Gondviselés» társulat központi igazgatósága: Budapest, VIII. Baross-utca 10. sz.

Sorsjegyel nem nyertek: Szakács járásőrmester és Balogh J. őrmester.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tárolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint REMENYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legjobban képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve koldetik Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

HIVATALOS RÉSZ.

Szakaszok áthelyezése.

A m. kir. I. számú csendőrkerület kolozsvári 2. szakasza, 1910 január 29-én Bánffyhunyadra.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület máramaroszigeti 2. szakasza, 1910 február 1-én Husztra.

A m. kir. V. számú csendőrkerület trencsényi 2. szakasza, 1910 február 1-én Zsolnára és

A m. kir. VII. számú csendőrkerület nagyváradai 2. szakasza, 1910 február 1-én Berettyóújfaluba helyezték át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Varga Sámuel, m. kir. IV. sz. csendőrkerületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén több mint 20 éven át kifejtett kötelességű, buzgó és eredményes tevékenységeért, valamint alárendeltjeinek belyes és czéltudatos vezetéseért.

A tényleges szolgálati állományba felvétel:

1910. évi február hó 1-ével:

Baczoni György, m. kir. VII. sz. csendőrkerületbeli várakozási illetékkal szabadságolt járásörmester, az újból megejtett felülvizsgálat eredménye alapján mint „szolgálatképes”.

Előléptettek:

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi február 1-ével:

Dobrina Sándor, továbbá

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi február hó 5-ével:

Móricz Sándor, *Herbály* Lukács, *Zsoltár* József, *Mikics* József, *Tóth* József V., *Szabó* János V., *Bitler* Ferencz és *Bátori* István II. csendőrök, csendőrczimzetes örsvezetőkkel.

Házasságra léptek:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Lukács János István törzsörmester, *Németh* Rozáliával, 1910 január 27-én, Szarvason.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás az újbányai királyi járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények az aranyosmaróti kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi márczius hó 4-ig.

Egy irtóki állás a Jász-Nagykú. Szolnok vármegye tieszai felső járásában. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, egy évi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények Szolnok vármegye főispánjához címelve a megye alispánjához 1910. évi márczius 31-ig.

Egy irtóki állás a pestvidéki kir. törvényszékhez tartozó ócsai királyi járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Megfelelő lakbér. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a pestvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1910 márczius 5-ig.

Egy irodatiszti állás a máramaroszigeti m. kir. kincstári ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás, öt hold föld és 34 köbm. tűzifajárandóság. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a kincstári jogügyi igazgatósághoz 1910. évi február 28-ig.

Egy irtóki állás a csikszere dni kir. ügyészségnél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 560 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Igazságügyi hatóságtól hat hónapi gyakorlatról nyert igazolvány. Négy középiskolai osztály. Kérvények a csikszere dni ügyészséghez 1910. február hó 27-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek *alus* választékban. ...

Most jelentek meg kiadásunkban a következők: Lovassági vezényszavak füzeté ára kötve 60 fill. Kérdések és feleletek az illeték szabályzathól ára 40 fillér. Kérdések és feleletek az örs gazdálkodás kezelési utasítástól ára 40 fillér.